

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota,

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulev. Regele Ferdinand 4/22

(József főherceg-ut.)

Süirgönycim: Közlöny, Arad,

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — 1080 Lei

Fél évre — — — 540 Lei

Negyed évre — — 270 Lei

Havonta — — — 90 Lei

Hirdetések díjszabás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei

VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestiben 50 banival több.

Történelmi napok.

Az utóbbi napok aggodalommal, várakozással teli, történelmi jelentőségű, izgalmas órái egy új nevet dobtak be Románia történetébe. Az elhunyt Buzdugan régens utódjául Sarateanu Constantint választotta meg a nemzetgyűlés. Ez a név alig ismert Erdélyben; a politikai életben hosszú esztendőket óta nem szerepelt és tulajdonosa a közéleti tevékenységtől is visszavonult, hogy kipihenje az igazságszolgáltatás terén folytatott évtizedes munkájának fáradságait. Az ország java és érdeke azonban úgy kívánta, hogy szakítsa meg megérdemelt pihenését és energiájával, tudásával ezentúl is az ország népének szolgálatába álljon.

Mi kisebbségek sajnálkozva parentáljuk el Buzdugan régens és reményteljes várakozással nézünk az új régens munkája elé. Buzdugan volt az akinek minden cselekedetét az elfogulatlan igazság diktálta. Amikor a kisebbségek ellenségei újabb terhekkel akarták megnehezíteni életünket, Buzdugan régens mindig állást foglalt az igazságtalanság ellen. Amikor fent a politikai körökben olyan törekvések nyilvánultak meg, amelyek a kisebbségi sorsban élő közhivatanokok egzisztenciáját veszélyeztették, felemelte tiltó szavát, nem engedte újabb csapással sújtani őket. Az volt az elve, hogy nem szabad valakit azért büntetni, mert nem románjuknak született. Ha a kisebbségek szempontjából későn is érkezett ennek az elvnek propagálója, de elég korán jött ahhoz, hogy akadályokat gördítsen a kisebbségeket hántó szándékok megvalósítása elé.

Ma, 1929. október 9-én, ezen a történelmi napon Sarateanu régens átvette azt a hatalmat, amelynek segítségével módjában lesz irányítani az ország népének sorsát. Nekünk kisebbségeknak, nincsen okunk aggodalommal tekinteni az új régens munkája elé. Hisszük, hogy Sarateanu régens, aki az elhunyt örökébe lépett, nemcsak a hatalmat vette kezébe, hanem a hatalom gyakorlásában is követni fogja elődje példáját. Az új régens maga is bírói pályát futott be s e pályán magas méltóságig jutott el. A széleskörű tudásán kívül valószínűleg a jog és igazság szeretete predestinálta Sarateanu Constantint, hogy annakidején miniszteri tárcával kínálják meg. Hisszük, hogy most, amikor a régens hatalom birtokába jutott, a jog és igazság legyen a hitvallása. A magyarság iránt érzett barátságát az új régens már első megnyilatkozásában lezögezte. Szilágyi Dezső és Kerkápoly Károly barátjának ismernie és becsülnie kell a magyarságot.

Az új régensválasztás előreláthatólag nem jelent változást a politikában. A régens tanács sohasem üzött pártpolitikát, nem hagyta magát befolyásolni a politikai áramlatok és hangulatok által. Hiszen tudjuk, hogy a Bratianu-kormány alatt alakult meg a régensség, mégis az volt a helyzet, hogy felülemelkedtek a kicsinyes párttörekvéseken és csak az ország javát akarták. A mai régensválasztás megnyugtató és méltóságteljes volt. Az ország népének óhaja nyilvánult meg a régensnek nyilatkozatában, akik kijelentették, hogy mindennél fontosabb szempont az ország rendjének és nyugalmanak megvédése, biztosítása.

Sarateanu Constantin: az új régens

Az általános várakozás ellenére a semmitűző első szekciójának elnökét jelölte ma délelőtt a kormány régensnek, akit ma délután a nemzetgyűlés nagy többséggel meg is választott. Szocialista akadémikusok zavarta meg a nemzetgyűlés ülését. Hogyan folyt le a régensválasztás?

Sarateanu régens feltűnést keltő nyilatkozata.

»A magyarságot mindig csak szeretni és becsülni tudtam...«

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) A köváros uccáin hullámzó tömegek várják a régensválasztó nemzetgyűlés eredményét. Lázos izgalom uralkodik az egész városban és a parlament előtt hatalmas tömeg. Mindeaki politikai vitatkozik. Nevek kerülnek forgalomba és vannak, akik mindent „biztosan” tudnak. Autók robognak a parlament épülete elé. Elegánsurak szállnak ki belőlük, sietnek fel az épületbe és a tömeg utat nyit nekik. A tömeg figyel, szeretne egy-két szót ellesni a beszélgető politikusoktól. Ilyen teljes számban már rég nem voltak Bucurestiben a képviselők és szenátorok.

A Magyar Párt képviselői és szenátorai szintén megjelentek Bucurestiben és értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy teljes számban vesznek részt a nemzetgyűlés ülésén és Buzdugan temetésén.

Maniu audienciája és minisztertanács.

Ma délelőtt Maniu miniszterelnök audiencián jelent meg Mária királynénál. Miklós herceg és Miron Cristea régensknél, majd Presan tábornokkal folytatott hosszabb megbeszélést. Tanácskozásainak befejezése után a kormány tagjai minisztertanácsra ültek össze, amely 11 óra 20 percig tartott.

Ezután összeült a régensválasztó nemzetgyűlés,

amelyet Pop C. István kamarai elnök nyitott meg. Miután megállapította, hogy a parlament tagjainak kétharmada megjelent, az alkotmány szerint határozatképesnek nyilvánította.

Elparentálják Buzdugan régensét.

Pop C. István elnök ennek végeztével elparentálta Buzdugan régensét, aki azoknak a nagy halottaknak a sorába tartozik, akiket az utóbbi időben az országnak el kellett veszítenie. Rendkívüli képességeit, nagy tudását állította az ország szolgálatába és a régens tanács intézménye iránti mély tiszteletet az ő személye jelentékeny mértékben növelte. Buzdugan neve aranybetűkkel lesz beírva Románia történelmébe. Igazságszeretete minden árnyéktól mentesen érvényesült a fontos történelmi pillanatokban.

Kérte a nemzetgyűlést, hogy az elhunyt-hoz mértelen lelkiismeretesen keressék meg Buzdugan utódját és ezzel teljesítsék az alkotmány által rájuk rótt nagy feladatot. A román nép demokratikus alkotmányának fontos jellemvonása az, hogy a nemzetgyűlést illeti meg a választás joga és a nemzetgyűlésnek meg kell mutatni, hogy felette áll minden pártszenvédélynek, minden politikai meggyőződésnek és csak az állam magasabb érdekeit tartja elsősorban szem előtt.

Pop C. István elnök mély hatást keltett beszéde után Maniu Gyula miniszterelnök szólalt fel, aki méltatta Buzdugan érdemeit. A miniszterelnök mély meghatottsággal beszélt az elhunyt régensről, akinek nemes jellemét, nagy tudását annyiszor volt alkalma tapasztalnia és akiben az ország egyik legnagyobb fiát veszítette el.

A miniszterelnök után a kormánypart nevében Toncescu képviselő beszélt, majd Iorga parentálta el a román nemzet nagy halottját.

Dr. Hans Otto Roth német képviselő, a német nép legösszintébb részvétének adott kifejezést és hangsúlyozta, hogy Buzdugan munkálkodása nagyban emelte a régens tanács tekintélyét úgy bel-, mint külföldön.

Lupu dr. pártja nevében bucsuztatta az elhunyt régensét.

Gróf Bethlen György a Magyar Párt részéről szólalt fel. Kijelentette, hogy Románia magyar lakossága mély részvétellel és megdöbbenéssel vette tudomásul a román nemzetet ért nagy csapást, amely az ország minden polgárát egyformán sújtotta. A magyar párt őszinte részvétellel vesz részt az ország gyászában. Kéri a Mindenhatót, hogy az utód megválasztásánál adjon bölcsességet a nemzetgyűlés tagjainak, hogy olyan válasszanak, aki egyformán szíven fogja viselni Románia minden fiának sorsát és gondját.

Dr. Majer Ebner a zsidók parlamenti klubja nevében adott kifejezést a romániai zsidók gyászának ama veszteség felett, amelyet az országnak Buzdugan halálával el kell viselnie. A zsidóság mély gyásszal áll a lesújtott család körül és imádkozik a meghalodott lelki üdvéért. A román zsidóság Buzduganban a jó embert, a kiváló bírót, a nagy államférfiut tanulta tisztelni és emlékét mindenkor megőrizi.

A szocialisták nem vesznek részt a régensválasztáson.

Fluerás szocialista képviselő a romániai szociáldemokrata párt nevében kijelentette, hogy a párt elvi álláspontja szerint a monarchikus államforma nem felel meg az igazi népszuverénitás elvének, mert azt csak a köztársasági államforma juttatja teljesen kifejezésre. A szocialista párt, amely elveinek érvényesüléséért mindenkor törvényes keretek között küzdött, a törvények betartását követeli és azokhoz ragaszkodik. Amidőn egy-

részt elismeréssel és hálával emlékszik meg az elhunyt régens kiváló emberi tulajdonságairól, ugyanakkor azonban meg kell állapítania, hogy a régensválasztással kapcsolatban a kormány nem nyújtott módot a képviselőknek arra, hogy lelkiismeretüket megvizsgálva válasszák ki azt, akit a legalkalmasabbnak tartanak e magas méltóság betöltésére. A szociáldemokrata párt parlamenti csoportja nem tartja kielégítőnek, hogy a miniszterelnök csupán egy-két megbeszélést folytatott ebben a kérdésben és lehetetlennek tartja azt is, hogy szavazatát leadja akkor, amikor esetleg olyan jelölről van szó, akit sem a közvélemény, sem a szavazó parlamenti tagok nem

ismernek. Lelkiismeretével összeegyeztethetetlennek tartja, hogy felelősséget vállaljon szavazatáért és így

a szociáldemokrata párt nem vesz részt a mai régensválasztáson.

Fluerás beszédére Maniu miniszterelnök a következőket válaszolta:

— Amit Fluerás képviselő ur mondott, az nem egyezik meg a román nép jellemével és lelkiismeretével, nem áll összhangban népünk érületével. Erre csak ez lehet a válaszom: Eljen a király! Eljen a dinasztia! Eljen a román nép! (A képviselők és szenátorok felállva, percekig tapsolnak.)

Ioanitescu Sarateanu Constantint javasolja régensnek

Sarateanu jelölését Mária özvegy királyné és a régensek is helyeselték.

A miniszterelnök beszéde után Pop-Csicsó elnök szünetet rendel el és a parlament tagjai a szekciókba vonulnak, ahol

D. R. Ioanitescu belügyi államtitkár javasolta, hogy Constantin G. Sarateanu semmitőszéki tanácsost válasszák meg Buzdugan utódává.

A gépirásos szavazólapon a következő sorok olvashatók:

Constantin G. Sarateanu consilier inalta
Curtie de Casatie.

Szünet után dr. Lupu a sajtó képviselőinek az alábbi nyilatkozatot tette:

— Női jelöltséget nem lehetett elfogadnunk. A bíróság kebeléből kellett választanunk, hogy a megválasztott biztosítsa a régenstanácsnak ugyanazt a tekintélyt, amit Buzdugan szerzett neki.

Sarateanut régenssé proklamálják

Az új régens leteszi az esküt

Pontban fél 4 órakor Pop C. István elnök kiírta a következő eredményt: A nemzetgyűlés tagjainak száma 528, akik közül leszavazott 497 és pedig 186 szenátor és 311 képviselő. Ebből Constantin G. Sarateanura esett 445, Presan tábornokra 22, Carol extrónörökösre 9, Radulescu Andreira 3, Iorgaia 1 és Suoni balázsfalvai érsekre 1 szavazat. Két szavazatot kapott a köztársasági párt ezzel a felirattal: „Republica.” Egy szavazatot kapott Bratianu Vintila is. 13 szavazólapot üresen adtak le.

Pop C. István elnök ezután a nemzetgyűlés tagjainak lelkes óvációja közben Constantin C. Sarateanut proklamálta megválasztott régensnek

és az új régens megérkezéséig felfüggesztette az ülést. Sarateanuhoz küldöttséget mentesítették, amely tudomására hozta megválasztását és felkérte az eskü letételére.

Sarateanu 4 óra előtt 10 perccel érkezett a parlament elé és a királyi testőrség sorfala között vonult be a parlament előcsarnokába, ahol már várták Miklós herceg és Miron Cristea régensek. Velük együtt vonult be az új régens a tábornoki kar kordona között az eskületéire. Az elnöki emelvényen Pymen moldvai metropolita két püspökkel várta a régens, aki a nemzetgyűlés tagjainak körövé óvációja közben szüárd lépésekkel ment fel az emelvényre. Pontban négy órakor megtörtént az eskütétel és Sarateanu emelt hangon mondotta Pymen metropolita után a következő esküt:

*Az Atya, Isten és a Szentlélek nevében!
Hűséget esküszöm Mihály királynak, esküszöm, hogy örökre leszek az ország alkotmányának, tisztelni fogom az ország törvényeit, amelyek garantálják határaink épségét. Isten engem úgy segíljen!*

Sarateanu ezután aláírta az esküt, amelyet mint tanúk Maniu miniszterelnök és Pop C. István szintén aláírtak. Pop C. István ezután harsány hangon így kiáltott: Eljen a király! (Percekig tartó taps.) Eljen a dinasztia! Eljen a régens tanács! Eljen az új régens! (Meg-megújuló taps és éljenzés.)

Eskületétel után a régensek az elnöki szobába vonultak, ahol hosszabb megbeszélést

Az ötödik szekcióban összegyűlt parlamenti tagoknak Maniu miniszterelnök a következő felvilágosítást nyújtotta Sarateanuról:

— Constantin C. Sarateanu a Semmitőszék első szekciójának elnöke, volt bel- és igazságügyi miniszter. Ugy Miklós herceg, mint Miron Cristea régensek és Mária királyné beleegyeztek és helyeselték jelöltségét.

Megkezdődik a szavazás.

Szünet után Pop C. István elnök újból megnyitotta a nemzetgyűlést és két órákor megkezdődött a szavazás, amely másfél óráig tartott. Elsőnek a parlament két Házának elnökei szavaztak, azután a klérus, majd a szenátus tagjai és végül a képviselők adták le szavazataikat alfabetikus sorrendben. A liberális-pártból egyedül Vaitoianu tábornok volt jelen, míg a néppárt részéről senki sem.

folytattak a kormány tagjaival és a megjelent előkelőségekkel.

Sarateanu régens életrajza.

Constantin C. Sarateanu régens Buzuban született 1862-ben. Tanulmányainak elvégzése után mint helyettes bírót Ramnicul Seratba nevezték ki, majd nemsokára az argesi törvényszékhez helyezték át ugyanilyen minőségben. 1880-ban már Vlas-

**»Amint ez a kormány távozik, vele távozom én is«
Az új régens nyilatkozata a sajtónak. — »Nem ismerek különbséget magyar és román között.«**

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának telefonjelentése.) Egész délelőtt, közvetlen a nemzetgyűlés megnyitása előtti időig mindenki biztos volt abban, hogy az új régens Mária királynő lesz. Fél 12 órakor megérkezett Iorga, aki a hozzáintézett kérdésekre kijelentette, hogy Mária királyné megválasztása ellenkezik az alkotmánnyal és minden erejével küzdeni fog ellene. Ekkor sejtették már, hogy más a jelölt, Maniu Gyulának — mondják politikai körökben — sok baja volt Mária királyné és Presan tábornok miatt és ezért kellett teljesen semleges személyt választani. Sarateanu Constantin csak háromnegyed 11 órakor tudta meg, hogy a kormány erre a magas tisztségre jelölte. Amikor az újságírók tudomására jutott a jelölés, elrohantak az új régenshez interjút kérni. A régens-jelölt barátságosan fogadta az újságírókat és kijelentette:

— Nem választhatok más utat, mint azt, amelyet az elődöm követett s amelyet ő tartott jónak. Elődöm nemcsak kollegám, hanem barátom is volt. Szeretem az országot és az ország összes népét.

Egy újságíró ekkor megkérdezte, mit érez a magyarság iránt. Sarateanu Constantin a következőket felelte:

— A magyarságot mindenkor csak szeretni és becsülni tudtam egyenes jelleméért és munkássá-

Az Ekcéma

A Cadum kenőcs nagyhatású gyógyszerként állta ki a próbát az emberek ezreinél, akik éveken át szenvedtek kellemetlen és bántó kinézésű bőrbetegségekben. A bőr-ingerlékenység kiütések és más kínos bántalmak tüstént engednek rendkívül figyelemreméltó gyógyító tulajdonságainak. Nem téveszthető össze semmilyen más gyógyszerrel s teljes bizalommal használható. Azonnali megszűnését idézi elő a viszketőségnek és ezután begyógyítja az ekeémet, sömört, pattanásokat, furunkulusokat, kelevényeket, kiütéseket, csalánkiütéseket, joltokat, aranyereket, izgulékonyságot, rühöt, vágásokat, karcolásokat, sebeket, tályogokat, égéseket és kergesedéseket.

caban ügyész, ahonnan az ilfovi törvényszékhez került és itt két évre rá megkapja vizsgálóbírói kinevezését. Négy év elteltével főügyésszé léptetik elő és a covurlui ügyészség élére kerül. 1900-ban a iasi-i táblához helyezik át ügyésznek, majd a bucaresti-i táblához kerül. Nemsokára kinevezik igazságügyi államtitkárnak és 1905-ben a bucaresti-i tábla bírója lesz, majd ugyanebben az évben tanácselnökké nevezik ki. A háború végén, 1918-ban Semmitőszéki tanácsossá lép elő és ugyanebben az évben az Averescu-kormányban, amely akkor Iasiban székelt, mint politikai küzdelmekben részt nem vett személyiség, Ferdinánd király öhajára elvállalja a belügyi és igazságügyi tárca vezetését. E kormány visszalépése után újból elfoglalja a Semmitőszék első szekciójának elnöki állását és ezt a méltóságot a tegnapi napig betöltötte.

gaért. Ugyanígy lesz akkor is, amikor az esküt lettem az alkotmányra. Nem ismerek különbséget magyar és román között.

Magáról enyit mondott az új régens:
— Negyvenkét éve vagyok bíró és egyetlen egyszer vettem részt kormányban: 1918-ban, mint belügyminiszter, akkor is csak azért, mert a helyzet követelte.

Amint ez a kormány kötelességének teljesítése után távozik helyéről, vele együtt távozom én is.
— Más kormányok már többször felajánlották nekem az igazságügyi tárcát, de én mindannyiszor visszautasítottam.

Sarateanu fiatalabb éveiben több ízben megfordult Budapesten és Bécsben és személyesen ismerte Szilágyi Dezső és Kerkápoly Károly magyar igazságügyminisztereket, akikkel a legjobb viszonyt tartotta fenn és sokszor megleget barátsággal nyilatkozott róluk. Tökéletesen ismeri a magyar perrendtartást és nem egyszer előfordult, hogy, amidőn jogi reformkérdésekben a tanácsát kikérték, a magyar perrendtartást alkalmazta, aminek sűrű nyomai találhatók az óromániai perrendtartásokban.

Brassói román nőt vett feleségül és sógorságban áll Popovici pénzügyminiszterrel. Felesége a miniszter huga. De rokoni kötelékek fűzik Vaida-Voevod belügyminiszterhez, akinek unokatestvére,

Kis epizódok a nagy választásról.

A megéhezett Raducanu. — Az első interjút magyar újságíró csinálta a régenssel.

A választáson a diplomáciai páholyban nagy feltűnést keltett Magyar Antal magyar követ megjelenése, aki diszmagyarban vett részt a régensválasztási aktuson.

A kormány jelölését az újságírók körülbeül 12 órakor tudták meg és nyomban a telefonhoz rohantak ahol ugy adták le a jelölést, hogy a jelöltet már meg is választották

régensnek. Igytörtént, hogy a fél egykor az uccára kikerülő Dimineața, Lupta, Universul, Curentul friss példányaiban már benne volt az új régens neve, holott a végleges eredményt csak fél négykor közölhették, mert 3 óráig eltartott a választás.

A választás ideje alatt természetesen a büffékben óriási forgalom uralkodott és csakhamar minden enni és innivaló elfogyott, azonban utánpótlásról a büffé tulajdonosa a munkaszünet miatt nem gondoskodhatott. Több képviselő, sőt miniszter ostromolta hasztalan a büffét emivalóért és az éhesek között volt Raducanu munkaügyi miniszter is, aki látva, hogy üres a büffé, arra kérte a tulajdonost, hogy hozasson valamit. A tulajdonos ekkor mosolyogva felelte, hogy nem teheti.

Eltemették Buzdugan régensst

Faraoaniban helyezték örök nyugalomra az elhunytat.

Bucurestiből jelentik: A régensválasztás és eskütétel után a régens tanács, a kormány és a parlament tagjai az Atheneumba vonultak, ahol gyászistentisztelet volt Buzdugan lelkiüdvéért.

Utána megindult a hatalmas gyászmenet, amely a megállapított program szerint haladt végig a városon keresztül, a pálya-

mert nincsenek nyitva az üzletek. Raducanu erre azt válaszolta, hogy menjenek hátról be az élelmiszerüzletbe s mondják meg, hogy Raducanu miniszternek kell az elemzés és, ha valami baja történne a kereskedőnek, akkor ő majd eligazítja. Így azután csakhamar sonka, szalámi, került elő és Raducanu miniszter jóízűen falatozhatott a tiltott ételekből.

Az új régenssel dr. Gara Ernő, az ismert erdélyi magyar újságíró csinálta az első intervjút a nemzetgyűlés déli szünete alatt. Amikor nyilvánosságra került a jelölés eredménye, a hírlapíró kikérte a telefonkönyvben Sarateanu címét, lakására hajtatót és intervjút kért tőle. Az új régens rövid nyilatkozatot adott, amelyben üdvözlését küldi Erdély magyarságának.

udvarig. Az uccákon óriási tömeg helyezkedett el a diszruhás rendőrök kordona mögött. A pályaudvaron rövid szertartás után, a koporsót különvonatra helyezték, amely hat óra után indult el Faraoaniba. Az elhunyt régens koporsóját rengeteg koszorúval halmozták el. Koszorút küldtek az erdélyi városok, továbbá a zsidó parlamenti klub.

Merénylet készült a berlin—milanói gyorsvonat ellen.

Césén közelében ismeretlen tettesek felszakították a pályát. — Idejekorán észrevették a merényletet.

Frankfurtból jelentik: Césén vasútállomás mellett kedde virradó éjszaka majdnem végzetes kimenetelű vasuti szerencsétlenség történt. A berlin—frankfurt—milanói gyors ellen akartak elkövetni merényletet. A Césénen át Berlin felé haladó tehervonat vezetője észrevette, hogy a mellette elhúzóó sín páron keresztben nagymennyiségű talpa és sincsavar fekszik. Amint a tehervonat Césénbe érkezett a vonatvezető azonnal felhívta az állomásfőnök figyelmét a síneken fekvő talpákra, aki nem tudva a dolgról, rosszat sejtve, az összes Césén felé haladó vonatokat elől tilosra állította a szemaforokat.

A berlin—frankfurti gyors Césénen való befutásáig még csak 5 pernyi idő volt. Az állomásfőnök azonnal kézhajtányt indított a veszélyes helyre, mire a kézhajtány odaért, a gyors is ott állott már a tilosra állított szemafor előtt, néhány méternyire a keresztbe rakott talpfáktól. A vizsgálat megállapította, hogy 37 fős szakított talpa és sincsavar fekiőd a berlin—milanói gyors előtt. A gyors okvetlen kisiklott volna és a szakértők szerint eddig még soha nem történt szerencsétlenség következett volna be. A környéket átkutatták, azonban a vizsgálat eddig még nem járt eredményel.

Jugoszláviában a helyzet változatlan.

A szerb—horvát ellentét nem kisebbedett. — A szerbek elrabolták a montenegrói királyi család vagyonát.

Londonból jelentik: A Times belgrádi levelezője hosszú cikkben számol be a szerbiai alkotmány változásról és kifejti, hogy bár jugoszláviában a parlamentarizmus visszaállítását várták, a viszonyok változatlanul maradtak és a szerb—horvát ellentét semmivel sem kisebbedett. A horvátok elégedetlenek, mert a történelmi kerületek határait erőszakosan megsemmisítették és nagy horvát területeket olvasztottak be a szerb bánságokba. Az új területi beosztások komoly bajok kuforrásai lehetnek Jugoszláviában.

A Daily Express munkatársa beszélt Londonban Péter montenegrói herceggel. A herceg panaszkodott, hogy Montenegróval a szövetségesek rosszabbul bántak el, mintha ellenséges ország lett volna. A szerbek lefoglalták a montenegrói királyi család magánvagyonát, mükincseit, bankszámláit és semmit nem adtak érte. A herceg kijelenti, hogy a jugoszláv körök Londonban kémeikkel figyelték őt, de ő nem törődik a kártékony rovarokkal. Az interjú végén a herceg kijelentette,

hogy a Balkánon mindig lesz háború, mert a hamu alatt izzik a parázs.

Belgrádból jelentik: A ma megjelent hivatalos közlöny közli a 9 tartomány élére kinevezett bánok névsorát. A közlemény szerint drávi bán: Scernec Dusan volt miniszter, laibachi egyetemi tanár, szávi bán: dr. Silovic József zágrábi egyetemi tanár, vrbasi bán: Milosavljevic Szvetislav volt miniszter, dalmáciai, vagy tengeremelléki bán: dr. Tartaglia Iván spalato polgármester, drinai bán: Popovic Vladimir, zetai bán: Smiljanic Koszta hadosztálytábornok, dunai bán: Popovic Daka volt miniszter, mérnök, aki a budapesti műegyetemen szerezte oklevelét, moravai bán: Nestorovic György államtanácsos, vardari bán: Lázic Zsivojin helvettes belügyminiszter.

Hlinka: A mi számunkra csak a harc marad

A tót néppárt vezére bizik Tuka megválasztásában. Hlinka nyilatkozata.

Prágából jelentik: Hlinka András a tót néppárt vezére a Bohémia tudósítójának intervjút adott. Arra a kérdésre, hogy Hlinka és Labaj továbbra is bennmaradnak a kormányban, Hlinka megszokott temperamentumával előkapta a Slovák keddi számát, rámutatott a

Jó könyveket kölcsön venni, Csakis Kerpelhez kell menni!
(Havi kölcsöndíj 40 vagy 80 Lei.)

Öt- és huszlejes ércpénzeket veret a kormány.

Londonban készülnek az új pénzek.

Bucurestiből jelentik: A kormány 50 millió lej értékű 20 lejest és 60 millió lej értékű 5 lejes ércpénzt veret Londonban az állami pénzverdében.

Az új ércpénzek egyik oldalán I. Mihály király képe lesz, míg a 20 lejesek másik oldala a román címert ábrázolja, az 5 lejesek másik oldalát pedig az új tartományokat magához ölelő női alak borítja.

Visszaéltek Kaiser Tibor nevével.

A Franciaországban élő aradi fiu táviratban cáfolja meg a sajtóban róla elterjedt híreket. — Ellopták az iratait és így került neve összefüggésbe a betörőbandával.

(Arad, október 9.) Néhány nappal ezelőtt budapesti tudósítónk jelentése alapján megírta az Aradi Közlöny, hogy a francia rendőrség letartóztatta Kaiser Tibor aradi fiatalembert, aki a hír szerint a francia Rivierán egy Charles Adrean nevű francia festőművésszel betörőtársaságot alakított és több francia nyaralót sikerült nekik a Rivierán kifosztani. Tudósításunk érthető feltűnést keltett Aradon, ahol Kaiser Tibor családját sokan ismerik. Anyja, özvegy Kaiser Lipótné, amikor erről értesült, azonnal kétségbeesetten táviratozott fiának, akitől az utolsó levelet Provenceból kapta.

Ma megérkezett a távirati válasz, amelyben a fia értesíti Kaisernét, hogy

jelenleg a provencei kaszónak a villanyszerelője, most is állásban van, a letartóztatásáról szóló hírek egyáltalán nem felelnek meg a valóságnak, mert ő sohasem volt a rendőrség foglya.

Néhány hónappal ezelőtt egy ismerősével együtt lakott, aki, amíg ő nem volt odahaza, lakását kifosztotta,

ellopta ruháit, iratait és azután nyomtalanul eltűnt.

Valószínűleg a tolvaj lakótárs a Kaiser irataival visszaélt és azt fogták el s így került bele az aradi fiatalember ártatlanul ebbe az ügybe.

A Tuka-per tárgyalási elnöke megváltik állásától.

Felebbeztek a védők is az ítélet ellen.

Pozsonyból jelentik: Terebessy János, a Tuka-per tárgyalási elnöke, holnap szabadságra megy és szabadsága január elsejéig tart. Elterjedt hírek szerint Terebessy szabadsága lejártá után nem foglalja el állását, hanem ügyvédi irodát nyit Pozsonyban.

Tuka Béla dr. és Snacky védői ma délután benyújtották védenecik felebbezését a törvényszék ítélete ellen.

sorozatosan kicenzurázott részekre s így kiáltott fel:

— Lehetséges-e, hogy egy párt, amellyel így bántak, továbbra is bennmaradjon a kormányban? Én mondom, hogy a mi számunkra csak a harc marad, amelynek következményei kiszámíthatatlanok. Tukát továbbra is a mi kassai listavezetőnk. Az a meggyőződésünk, hogy ártatlanul ítélték el és hogy megválasztják képviselőnek. Hevesen fogunk küzdeni az autonómiaért s remélem, hogy a többi nemzetiség ebben a küzdelemben támogatni fognak bennünket. A mi számunkra nincs visszatérés.

PESTEN BUNDÁT KALMÁR

SZÜCSNÉL vegyen!

Szolid árak, 7
Elsőrangú minőség.

BUDAPEST, VII, Wesselényi-ucca 27. szám. — TELEFON.

Az öreg koldus és egy cluji urileány házassága.

A tizennyolc éves, szép urileány lérijhezment a sánta sarki koldushoz, hogy nevet adjon törvénytelen gyermekének. — Érdekes házasságkötés a kolozsvári anyakönyvi hivatalban.

(Kolozsvár, október 9.) A sánta koldus hosszú évek óta ott állott a Bartha Miklósuca sarkán. A mellén egy piros szallagra akasztott kütüntetés díszített még nem is olyan régen és ha megkérdezték tőle, büszkén mondta:

— Boszniában kaptam, 1878-ban tűzte mellémre az okkupáció után a százados ur.

Jóraváló, becsületes embernek ismerte mindenki a sánta koldust, aki különösen a gyermekeknek és a diákoknak volt a kedvence. Ha jó kedvében találtuk reggel, amikor az iskolába igyekeztünk, harci történeteket mesélt el és mi áhitattal hallgattuk a mult század hőseit, aki az okkupáció idején bosnyákokot evett reggelire, ebédre és vacsorára. Ilyenkor mindig elkéstünk az iskolából, a kiflipénz pedig a szép történetekért cserébe a sánta koldus zsebébe vándorolt.

Az elmúlt héten egyik délelben hiába várták a sánta koldust megszokott helyén az iskolából hazatérő gyermekek. Már mindenki azt hitte, hogy az öreggel valami baj történt, amikor véletlenül az anyakönyvvezető előtt találkoztam vele. Ünneplő ruha volt rajta. Megmosdva, megborotválkozva, egy fiatal leánnyal beszélgetett. Hiába kérdeztem mi történt vele, hogy ott hagyta posztját, nem akart választ adni és csak a véletlen segítségével tudtam meg, hogy az öreg sánta koldus megnősült. Felesége egy tizennyolc esztendő kolozsvári urileány. A nem mindennapi házasságnak érdekes története van.

A kis Honka, az újdonsült feleség tizenhat esztendő volt és hivatalba járt, amikor megismerkedett egy fess fiatalemberrel. A gavallér napokon keresztül ostromolta. Házasságot ígért neki, míg végül sikerült elcsábítania a fiatal gyermekleányt. Nehányszor még ezután találkoztak és azután nyomta'atul eltűnt a szeladon Kolozsvárról. Az első tiltott szerelem után következett a második és a harmadik, míg egy szép napon arra ébredt a kis Honka, hogy a tiltott gyümölcs következményei mutatkoznak. Hiába való volt minden, a helyzeten már nem lehetett változtatni és a gyermekleány szép lassan beletörődött

abba, hogy ez az ősz neki egy gyermeket fog hozni.

Azt azonban sehogy sem tudta elviselni, hogy törvénytelen gyermeke szülessen. Minden áron nevet akart biztosítani születendő gyermekének. Sürgősen egy férjet keresett. Senki sem akart kötelmek állani, míg végül az öreg sánta koldus, akinek Honka is gyakran hallgatta gyermekkorában érdekesítő háborus történeteit, vállalkozott arra, hogy eljátsza a formaferj szerepét.

Nyolc óra hosszat hevert gróf Berchtold Lászlóné holtteste az országuton.

Férje idegsokkot kapott a katasztrófa hírére.

Sátoraljaihelyről jelentik: Jelentették, hogy gróf Berchtold Lászlóné, született Dégenfeld-Schomburg Margit grófnő, autószerencsétlenség áldozata lett. Mikor a gróf megtudta felesége halálát, idegsokkot kapott és most a Kázmér-kastélyban ápolják.

Weisz Ernő 19 éves biciklista, aki miatt a szerencsétlenség történt, koponyaalapi töréssel a halállal vívódik. A hatóság 8 órai késéssel érkezett a helyszínére és a grófnő holtteste addig az uton hevert.

Irodalom és művészet

Mielőtt a függöny szétlibben...

Bemutátjuk az aradi színtársulat új tagjait.

IZSÁKY MARGIT. A komoly műfajt képviselő Izsáky Margittal először Budapesten találkoztam. A kolozsvári színtársulat vendégszerepelt a magyar fővárosban az Uj Színház színpadán. A Szomorúságának énekese című Dymov kabbalista legendát adták elő a kolozsvári együttes művészei és Izsáky Margit a darab női főszerepét. Sájnet tolmácsolta. Finom módorban visszavonult a szerepének bensőségébe és, amikor a felvonásokban az előcsarnokban a vélemények innen is, onnan is előpattantak, egy ismert pesti lapkritikus megkérdezte egyik Erdélyt, jobban mondva Kolozsvárt ismerő kollegáját:

— Kérlek, ki Sájne alakítója? Rendkívül intelligens színésznő, minden szavából sugárzik a belső meggyőződés és a felfogó képesség teljes ereje...

Körülbélül másnap a lapkritikus továbból ilyen kritika is jelent meg Izsáky Margitról és ez az Izsáky Margit, aki egyébként *Kádr Imre*, az országhatárokon túl is neves író elvált felesége, ma az aradi színház prózaegyüttesének kötelékében van. *Szendrey Mihály* színiigazgató most a próza reneszánszát óhajtja megteremteni és ebben nem kicsiny szerepet szánt Izsáky Margitnak. A jövő héten az Agglegény apában mutatkozik be. A pesti kiosztás szerint *Tikos* Hona szerepét viszi színpadra és körötte él, forog az egész vigjáték. Ezt különösen azért mondom el, hogy lássák, milyen fontos színésznője Szendreynek Izsáky Margit. Érdekes, Izsáky Margit viszont, ha van önbizalma is, amyi lámpalázás remegéssel jött Aradra, mintha most dőlné el színésznői sorsa:

— Nem tudom határozottan megírdokolni, hogy miért, de nagyon félek Aradtól. Talán azért, mert, amióta a budapesti színiakadémiát abszolváltam, csak egyetlen szerződésem volt hazámban Kolozsváron és soha más társulatnál nem működtem. De hisz tulajdonképpen a közönség a fontos és ez az. Ammit hallottam az aradi közönségről — nem rosszat — hanem elismerést érdemlő kritikai hozzáértést, hogy önkéntelenül is félelem dobban fel bennem: vajjon!?

— Epenygy mint a kezdet kezdetén az Aranyember Timéájában Kolozsváron, ahová pedig úgy mentem, hogy *Jászai Mari* azt mondta: „Fiam, neked csak az a bizonyos egy csapás kell...” De azért nem vagyok elégedetlen a sorsommal. Ambicióim nem égtek ki és képzélje leghőbb vágyam játszani *Shaw* Caesar és *Cleopatrájában*. Ezzel a vágyammal egysíkuak a színésznői ideáljaim is: *Elisabeth Bergner* és *Varsányi Irén*.

A röpke beszélgetésnek az volt a karaktere, hogy Izsáky Margittal csak egészen súlyos mondanivalókról lehet beszélgetni, pedig épenygy élénken érdeklődött, hogy hol is lehet Aradon — táncolni. *Cleopatra* sokszínűsége. Ilyen finom kis pasztellszínekből bontakozik ki Izsáky Margit figurája és ezzel kész is a bemutatása.

Tarján.

* Színházi heti műsor. Csütörtök: Szólik az asszony (szenzációs operettjudozás, itt először, A. bérlet.) Péntek: Szólik az asszony (szenzációs operettjudozás, B. bérlet.) Szombat: Szólik az asszony (szenzációs operettjudozás, C. bérlet.) Vasárnap délután fél 4 órakor: Szólik az asszony (rendes helyárok.) Este: Szólik az asszony (A. bérlet.) Hétfő: Szólik az asszony (B. bérlet.)

* Ma este szeszonyítás a színházban és a Szólik az asszony premierje olyan nevezetes kettős eseményt jelentenek, amely méltán megmozgatja a város egész közönségét. Az aradi előadás sikerében Gómory főrendező, Viola Margit, Lendvay Böske, az új szubrett, Csengery Ica, L. Kiss Marjcska, Balázs, Győző, Rudas, Nyerges és Veér Paula osztoznak. Az operett ma A. bérletben megy, ezenkívül pénteken, szombaton és vasárnap is műsoron tartja a színház a nagyszerű udon-ságot.

NAGY GÉZA műtermében készült fényképek és levelező-lapok a legzobábbak. Az árak jutányosak. MŰTEREM: Arad, Bulevaru Regina Maria 8. föld-zint.

* A színház igazgatósága közli, hogy az előadások pontosan fél 9 órakor kezdődnek és 5 perccel az előadás megkezdése után, a páholyokat kivéve, a nézőterre vezető ajtókat bezáráják, hogy a közönséget a későjövők ne zavarhassák. Az igazgatóság tisztelettel kéri a közönséget, hogy pontosan jöjjön az előadásokra.

Ertesítés!

Megnyilt BUCUREȘTIBEN a főváros központjában

HOTEL VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12. szám (a Királyi palota mögött). Bejárat a Calea Victorian. — 100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg és meleg víz, lift, fürdő és telefon a t. vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó utak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel:

„VENETIA SZALLODA” vezetősége
Moisescu, tulajdonos.

Keresse fel **Lia Noát prof. Mabuse**

világ-hírű távolbalató médiumát, aki a távolban is megtörtént és megtörtéendő eseményeket megérzi, meglátja és megmondja a. Ad' on tel neki négy kérdést, annak is pontosan megmond mindent. — Fogad: Bulev. Regina Maria 19. az. d. e. 9-1-ig. d. u. 3-8-ig

LEÉPÜLŐ ILLUZIÓK

I.

A szabad természet lágy öle.

Vannak dolgok, fogaimak, esetek, sőt szemé-lyek is, vagy azokról alakult nézetek, amik valamikor jók voltak. Használhatók. Talán szépek is. Akár tavaszi estén a hold. Most meg már nem azok. Szerfefoszlanak, mint a köd hegyek között, ha feltörtet az égbe a nap, szétpattannak, mert a legszebb szappanbuborékok is semmié csattan- nak, ha hozzájuk ér valami kemény, szilárd tárgy. És — hogy mai argot-t is használjak — leépülnek. Mint minden és mindenki, amiről, vagy akiről kide- rítette ez a gomolygós, kaotikus furcsa korszak, hogy nincs szükség rá. Néhány ilyen szerfefoszló, szétpukkanó, leépülő illuzióról volna pár igényte- len sorom. Néhány illuzióról, amely sose volt talán igazában más, mint illuzió, de most már az se. A különbség csak annyi, hogy eddig hittünk benne, de most már?.. Kinek is van hite valamiben mos- tan?!

Melegen simogatott a korányári nap. Ki- tűnő barátnőm bronzosabban nézett rám ebben a csökoló sugártussban, mint valaha. És ezt mondta:

— Látod fiam: ez az a nap, amikor nem érde- mes itthon maradni. Ez ama nap, amikor különö- sen unom a poros várost, amelytől ugyis oly mi- szem van, hogy ha csak lehet, kint ülök itt a Ma- rosparton, amint látod.

— Tehát?...

— Tehát ma délután ki fogunk menni vala- hová.

— Na, hová?

— Mit bánom én! Valahová. Ki. A zöldbé. Vagy ahogy ti skriblerek írni szoktátok. „A sza- bad természet lágy ölére“.

Ha az ember hosszú életü akar lenni e földön, akkor ne csak szüleit tisztelje, hanem Ónagysága őhaját is. Ezen az alapon ültünk fel az autobuszra, amely kizötyögött velünk a Cialába, amely is ki- sebbségi nyelven Csálának iratlik. Bronzos bará- nőm vígan szokkolt le a járműről és negligálta a táblát, amely azt hirdette, hogy idegeneknek be- lépni tilos. Aztán felkiáltott:

— Ah, de finom itt. Mily isteni a levegő! Lá- tod: érdemes volt kijönni.

Nem akartam megmondani, hogy az isteni le- vegőben enyhe porfelhő szállidogál és hogy a fi- nomságról is van különvéleményem, meg az érde- mességről is és ép ezért hallgattam. És közös erő- vel kerestünk holmi kies, nyugodalmas helyet, ahol kipihenhetjük az autobuszozás fáradságait és könnyű sérüléseit.

— Itt ni — mondta Ónagysága — és az ár- nyékos helyre mutatott.

Később kiderült, hogy nem lehet, mert kevés a fű. Másutt sok volt és nedves, imitt árnyéktalan, amott hepelupás. Végre mégis. És leültünk.

— Jaji — nyikkantott Ónagysága és arrébb rúgult leterített kabátján — nagyon kemény.

— Ugy látszik — mondtam féltéken — a sza- bad természet öle nem lágy. Ép ellenkezőleg.

Aztán kiderült, hogy a szabad természet öle nemcsak, hogy kemény, hanem szur. Bizonyos hangyák s csalánok révén. És rosszszagu bizonyos dudvák révén. Azonkívül bepiszkitja az ember ruháját, bizonyos füvek révén. Vagy egy félóraú hánykolódás és légykergetés után elszomorodot- tan néztünk egymásra.

— Csak azt tudnám — mosolyogtam — hogy hova tegyem a fejem itt a szabad természet „lágy“ ölében, ahol minden ilyen kemény.

Ónagysága megértő volt. Ő is érezte az igazságot. És ép ezért megigazította szoknyáját ölében.

— Na — mutatott helyet és óvatosan oda he- vertem.

Szóltanul néztük egymást, de szemünk be- széltek. És így halkán bevallottuk, hogy ebben az órában leépült bennünk egy illuzió, amely ezt a címet viselte: a szabad természet lágy öle.

— Hát azért — forgolódtam fejemmel kelle- metes helyemen — így még csak-csak. Ha a ter- meszet öléét a tied pótolja.

Aránylag jóleső érzéssel nyújtózkodtunk el és karom a távolba lendült. De egyszerűre csak vissza- kaptam és megvakartam. Kicsiny hólyagok mu- tatkoztak kezem fejen.

— Csalán — mondta Ónagysága szakértelem- mel és merengve nézett a messzibe.

Fóthy Ernő.

A vádtanács konfirmálta Cuzman, Balog és Becher letartóztatását.

Ismét vizsgálati fogságban vannak a Müller-ügy szabadiábraheilyezett gyanusítottjai.

(Arad, október 9.) Az Aradi Közlöny je- lentette elsőnek, hogy néhány nappal ezelőtt a temesvári Procuror General utasította az aradi ügyészséget, hogy Cuzman Nicolai sub- inspektor, Balog Sándor és Becher Manó el- len, kiket azzal gyanúsítanak, hogy részesei voltak a Müller-féle sokmillió vasuti panamá- nak és hosszabb ideig vizsgálati fogságban voltak, újabb vádiratot készítsen. A Temesvár- ról érkezett utasítás aziránt is intézkedett, hogy a három gyanúsítottat, kiket a közél- multban ideiglenesen szabadlábra helyeztek, ismét tartóztassák le és helyezték őket viz- sgálati fogságba. Az ügyészség — miként ma jelentettük — kedden elkészült az új vádirat- tal és a három gyanúsítottat előállították az ügyészségen, ahol kihirdette a soros ügyész előttük a letartóztatási végzést és átkísértette őket a vizsgálóbíróhoz.

Kihallgatásuk során Cuzman, Becher és Balog ismét ártatlanságukat hangoztatták és nem akarnak semmit sem tudni Müller üzeli- ről. Kijelentették, hogy nem voltak részei a visszaélésnek és nem is az Müllernek az

az állítása, hogy ők is részesültek az első- kasztott pénzekből. A vizsgálóbíró azonban a vizsgálat folyamán felmerült terhelő bizonyít- tékok alapján újból elrendelte ellenük a viz- sgálati fogságot.

A három gyanúsítottat nagyon megtörte a vizsgálóbíró újabb letartóztatási határozata és amikor a fogházirodába vitték őket, Balog zokogva könyörgött, hogy engedjék őt szabad- don. A tegnap éjszakát már mindhármán az ügyészségi fogházban töltötték, hol külön cel- lába kerültek. Ma reggel, azután, börtönőrök kopogtattak az ismét letartóztatott, sikkasztók cellájának ajtaján és felkísérték őket az eme- leti tárgyalóterembe, ahol a vádtanács foglal- kozott ügyükkel. A vádtanács tárgyalásán mindhárom gyanúsítottnak ügyvédje is megje- lent, kik kérték védenekik szabadlábra való helyezését, az ügyész azonban a várható bünt- tetés nagyságára való tekintettel és mert tar- tani lehet szökésüktől, kérte, hogy rendeljék el ellenük a vizsgálati fogságot. A vádtanács rö- vid tanácskozás után vizsgálati fogságba he- lyezte a három gyanúsított vasuti tisztviselőt.

A katonaság megszállta az aradi középületeket.

Közrendészeti intézkedések Buzdugan régens temetési napjára. — Csúrtörtékön nyitva maradhatnak az üzletek.

(Arad, október 9.) Buzdugan régens temetése alkalmából ma déli egy órától bezárták az üzlete- ket, bankokat és magánirodákat. Holnapra vonat- kozólag nem érkezett Aradra intézkedés. Egy bu- cureshti lap kölése szerint ugyan csütörtökre is elrendelték az üzletek bezárását, azonban ezü- ben az aradi megyei prefekturán érdeklőve, azt a felvilágosítást kaptuk, hogy

miután Aradra semmiféle intézkedés ezi- rny- ban nem érkezett, az üzletek nyitva maradhat- nak.

Égyes városokban gyanus elemek zavart igye- keztek kelteni és ezért a hatóságok megtették a

szükséges intézkedéseket a rend és nyugalom biz- tosítására.

A mai napon a katonaság megszállta Aradon a középületeket, a megyében pedig ugy a köz- épületeket, mint a hidakat.

Az Aradra érkezett jelentések szerint mindenütt teljes nyugalom uralkodik.

Az aradi államrendőrség emberei ma délelőtt felkeresték az összes nyomdatulajdonosokat és felkérték őket, hogy ha valaki politikai irányu, vagy a mai rendszer ellen irányuló bármilyen nyomtatványt akar készíttetni, azonnal tegyenek jelentést a rendőrségen.

forrásait és a perben magát illetékesnek mon- dotta ki.

A döntőbírószak elnöke tudvalevően Van Sloten holland főtörvényszéki bíró, tagjai pedig Zoltán Béla nyugalmazott igazságügym- niszter és Arangyelovics belgrádi egyetem tanár. A jugoszláv államot Szubotics főtör- vényszéki elnök és Bakutics külügyminiszte- rumi osztályfőnök, a magyar kormányt pedig Gajzágó László rendkívüli követ és megha- tározott miniszter, valamint Kovess Béla, a bu- dapesti ügyvédi kamara alelnöke képviselték.

Hotel Esplanade

Telefon 826-12, 377-6, 377-85.

Bukarest, I, B-dul Academiului 8. sz.

A város központjának legkiválóbb helyén.
Szállás mint a szerinti vezetve.

Elsőrangú ház. — Lift. — Villamos fényjelzés. —

Telefon a szobában. — Központi fűtés. — Fürdővel

ellátott lakosztályok. — Meleg és hideg víz a nap

minden szobában. — Safes.

„CENTRAL” mozgó Str. Russu Sirianu,

volt Aulob L. ucos

Ma, esütörtökön d. u. 5, 7 és 9 órakor

„A balálgió” testvérnámja:

A fekete sejk

Hatalmas kiállításos keleti kép.

Főszerep: Gary Cooper, Evelyn Brent.

„E L I T” mozgó a városligetben

Ma, esütörtökön d. u. 5, 7 és 9 órakor

Szenzációs vizjáték sláger:

Dr. Monard, a szivügek ügyvédje

Pompás kép a mai modern házasságról.

Főszerepben: Monty Banks.

H I R E K.

A vasúti személyzet nem vállal felelősséget az utasok életéért.

A CFR. alkalmazottak memorandumja a létszám-csökkenés miatt.

Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága nemrég rendeletet adott ki, amelyben takarékosági szempontból leszállította a vonatok kísérszemélyzetének a számát. A rendelet nyomán a CFR. alkalmazottak egyrésze memorandumot nyújtott át a vezérigazgatóságnak, közölve, hogy a személyzet leszállítása a szolgálat zavartalan menetét akadályozza meg és ezért

a személyzet a jövőben elhárít magáról minden felelősséget az utasok életéért vagy csomagjaiért.

— Kérjük az igazságügyminisztert — jelentik ki a memorandum — hogy a mai naptól kezdve tekintsen bennünket felmentve minden felelősség alól az esetleg bekövetkezendő szerencsétlenségekért, mert a személyzet lecsökkentése folytán nem vállalhatjuk ezt a nagy felelősséget.

— Előkészületek a tengeri leszerelési konferenciára. Tokióból jelentik: A kormány ma minisztertanácsot tartott és megszövegezte a tengeri konferenciára szóló meghívóra küldendő válaszát. Ebben több fenntartást közöl. A japán lapok a közvélemény nevében helyeslik, hogy Japán részt vesz a konferencián és azon reményüket fejezik ki, hogy Franciaország és Olaszország követni fogják példáját.

— A választói lajstromokat holnapról közszemlére teszik. Holnap reggel teszik közszemlére az aradi városházán a választási lajstromokat. A munkálatokat ma délután befejezték s holnap reggel nyolc órától a listák a közönség rendelkezésére állanak. Mindenkinek jogában áll megtekinteni a listákat s amennyiben kiharadt, felelősséget benyújtani az aradi járásbíróshoz. A választói lajstrom október 30-ig marad közszemlén.

— Doumergue és Briand holnap Brüsszelbe utaznak. Párisból jelentik: Doumergue köztársasági elnök a belga király meghívására Briand miniszterelnök kíséretében holnap Brüsszelbe utazik és ott szombatig marad. Az utat az elnök a belga királyi udvari vonaton teszi meg. Brüsszelben a király és a királyné fogadják vendégül Doumerguet és Briandot. A francia köztársaság elnökének fogadtatására és ünneplésére nagyszabású program készült.

ORTNER ortopédiai és orthopéd
pályozata Aradon, Str. Alexandri
volt Salacz-u. 5. sz. alatt van.

— Macdonald Filadelfiában. Newyorkból jelentik: Macdonald holnap Filadelfiába utazik, onnan visszatér Newyorkba, ahol Hoover elnökkel egyetemben közös nyilatkozatot fogalmaznak meg a nyilvánosság számára. Azon a díszvacsorán, amelyet Macdonald tiszteletére megérkezésekor adtak, 90 ember vett részt, melyen Coolidge elnök nem jelent meg és amelyről leánya is kimentette magát.

— Uj állatorvos Aradon. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium ma I. Arm-bouster állatorvost Dorohoiából Aradra helyezte, ahol az aradi városházán fog szolgálatot teljesíteni, mint városi állatorvos.

— Reich Koppel főrabbi állását egyelőre nem töltik be. Budapestről jelentik: Az ortodox hitközség elhatározta, hogy a gyászév-re való tekintettel nem tölti be egyelőre Reich Koppel elhunyt főrabbi helyét. Az elhunyt helyébe a felsőházba valószínűleg valamely vidéki hitközség érdekeit szerzett vezetőjét választják be.

Feloszlatták a német frontarcos szövetség szervezeteit.

A „Stahlhelm“ minden felszerelését elkobozták.

Berlinből jelentik: Grezesinsky orosz belügyminiszter tegnap rendeletet adott ki az illetékes rendőrfőnökségekhez, amelyeket értesített, hogy a birodalmi kormány feloszlatta a „Stahlhelm“ frontarcos szövetség összes szervezeteit, valamennyi mellékszervezettel együtt.

beleértve a frontarcos „Stahlhelm“ ifjúsági szervezeteit és a westfalai Scharnhorst alakulatot. A feloszlátás oka az volt, hogy katonai szervezeteket létesítettek, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy fegyveresen fellépjenek. A szervezet minden felszerelését lefoglalták és elkobozták.

Ma Ioanitescu hallgatta ki a belügyminiszter merénylőjét

Goldenberg tüntetést szervezett Fildermann ellen is.

Bucurestiből jelentik: Goldenberget, Vaida belügyminiszter merénylőjét ma maga Ioanitescu államtitkár hallgatta ki. Az Universul érdekes cikket közöl a merénylő multijából. A lap szerint az elmúlt év decemberében, amikor Fildermann a Zsidó Szövetség elnöke lakásában volt, Goldenberg tüntetést szervezett az elnök ellen, mert az akkori liberális-kormány-nal pártolt.

A kereskedelmi tisztviselők fizetésemelésmozgalma alkalmával sztrájkra izgatta a tisztviselőket, majd most, május 1-én rendezővárosokat igyekezett előidézni, amiért őrizetbe is vették.

Modern függöny csipkekelmék, tüllök
pazar választékban:
KELL és KRAUSZ-né.

A magyar kormány nem tulajdonít fontosságot a Massaryk-féle nyilatkozatnak. A Sórai Újság szerint nagy ür tátong az elnök és kormánya között.

Budapestről jelentik: A magyar kormány esti lapja a 8 Órai Újság ma vezető helyen foglalkozik Massaryk elnök nyilatkozatával a békeszerződés revíziójával kapcsolatban. A kormány a cikkben megállapítja, hogy a nyilatkozat még úgy sem nagyjelentőségű, ha szóról-szóra igaz s aztán kimutatja azt az óriási űrt, ami Massaryk és a csehszlovák kormány között tátong, hiszen a cseh távirati iroda azonnal a leggorombábbban cáfolta meg a nyilatkozatot.

— A nyilatkozat szerint — írja a 8 Órai Újság — elfogadhatjuk és elismerhetjük: hogy Csehországnak vannak méréseltemen jőzanabbul, belátóbban és előre-

fátóbban gondolkodó elemei is, azonban azok jelenleg nincsenek kormányon és a Massaryk-féle elgondolás csak akkor válhatik valóra, ha az ő hívei foglalják el a mai kormány helyét.

Budapestről jelentik: A magyar kormány, a cseh köztársasági elnök most forgalomban hozott nyilatkozatával kapcsolatban, amely szerint ugyanis Csehszlovákia nem zárkózik el a határrevízió részleges keresztülvitelével szemben, kijelentette, hogy soha komolyabb hangot nem hallott a cseh kormány részéről, amely a határkiigazítás hajlandóságáról szólna, sőt mindvégig egészen tántoríthatatlan magatartást tapasztalt.

— Meggyilkolta a csendőrhadnagyot, mert letartóztatta. Znaimból jelentik: Zselotice községben Eilingen Ferenc 41 esztendőes csavargó betört a csendőrparancsnokságra és ott szó nélkül lelőtte a parancsnokló hadnagyot, valamint elősiető feleségét. Tettét bosszúból követte el, mert nemrégiben csavargás miatt letartóztatták.

Legszébb, legmegfelelőbb bérnialási ajándékok az Egyházi Műkereskedésben
Str. Brătianu 2.
KAPUATÓK.

— Két elásott csontváza akadtak Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A főváros N. Filipescu nevű uccájában, az úgynevezett Fehér Házban, tegnap két elásott csontváza bukkantak. A bucaresti-i rendőrség a rejtélyes lelet ügyében megindította a nyomozást, egyelőre csak azt állapította meg, ki lakott az előtt a házban. Megállapítást nyert a nyomozás folyamán, hogy a megszállás idején egy Tantiloff nevű bolgár tábornok lakott a házban. Ugyanezt a tábornokot különböző bűncselekmények elkövetéséért lefokozták és börtönbüntetésre ítélték.

— Súlyos vasúti szerencsétlenség Lengyelországban. Varsóból jelentik: Varsó és Ivangorod között, Szobolew állomás közelében súlyos vasúti szerencsétlenség történt. Két személyvonat hibás váltoállítás következtében összeütközött. A katasztrófának három halott és 24 sebesült áldozata van.

— Egy debreceni nagykereskedő öngyilkossága. Debrecenből jelentik: Hevesi Gyula debreceni nagykereskedő, ma a parkban felfelkötötte magát. A kereskedő levelet hagyott hátra, amelyben a rendőrséget arra kéri, ne kutasson tettének oka után.

— Borzalmas apagyilkosság. Kassáról jelentik: Nagyidán tegnap este borzalmas apagyilkosság történt. Ifjabb Komjáthy Péter szénáskocsin jött a határról haza. Mikor a lovakat kifogta, apjával szóváltásba keveredett. Az apa fejszét ragadott, a fiú kécsavarta az öreg kezéből a fejszét és apját öt fejsze-csapással megölte. Ezután önként jelentkezett a csendőrségnek, ahol letartóztatták.

Vászon, damaszt, ágyneműre

a legjobb minőségben

RUTTKAY & BOTYE

fehérnemű kelengye vállalatnál
Arad, megyeházzal szemben.

— Halalos végű boxpárba. Londonból jelentik: Anglia egyik vidéki városában, Carl Redmann és Walter Edwards clubtársak összeveszttek, elhatározták, hogy a nyilvánosság előtti boxpárbaikkal intézik el ügyüket. A párbaj közben Redmann úgy megütötte Edwardsot, hogy az másnap meghalt. Redmann ellen megindult az eljárás.

— Házasság. Özv. Biheller Hugóné és Costa Miklós CFR. főosztályos házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Megerősítették állásában az aradi csendőrparancsnokot. A hivatalos lap ma Aradra érkezett számában közli a csendőrség új inkadrálását, a melyet az új csendőrségi törvény alapján ejtettek meg. Az aradi csendőrparancsnokság élén álló Stoichitoiu Constantin őrnagyot és helyettesét Catana Jon kapitányt megerősítették állásukban.

— Megállapították a berlini francia követség ékszerablásának tettesét. Berlinből jelentik: A francia nagykövetségen történt ékszerablás ügyében ma szenzációs fordulat következett be. Kiderült, hogy az ékszerablást a követség pontása, Mihailov, emigráns orosz ezredes követte el.

— Hajórobbanás Brémában Brémából jelentik: A kékötében, a Kaiser-hidnál felrobbant egy hajó. Óriási detonációval. 3 halott és 40 súlyosan sebesült. A robbanások oka, hogy a hajót a napokban frissen festették és anélkül, hogy megszáradt volna, légmentesen elzárták. A fejlődő gázok lenyomása idézte elő a robbanást.

— Tánccal közben leszúrta vetélytársát. Ma dél előtt erős esendőri fedezettel bekisérték az ügyészségre Marian Ilie 23 éves simándi gazdálkodót, aki vasárnap tánc közben egy leány miatt összevesztett Vancea Vasile gazdálkodóval. A veszekedés hevében Marian előrántotta csizmaszárából kését és leszúrta Vanceat, aki súlyos sérüléseket szenvedett. Az ügyészségen letartóztatták a késelő legényt és átkisérték a vizsgálóbíróhoz, aki kihallgatása után elrendelte Marian ellen a vizsgálati fogságot.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűviz fájdalommentes székürülést, kielégítő emésztést és kellő étvágyat hoz létre. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időn át alkalmazható, anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Görényinvázió egy amerikai városban. Newyorkból jelentik: Andover városban az egész üzleti negyed forgalmát megbénítja egy 300 főnyi görényhad, amely tanyázóhelyül választotta a város főuccáját. A lakosok nem tehetnek mást, minthogy hazatérni házaikba és az ablakokat, valamint ajtóikat légmenetesen elzárják.

— Nyomdahiba. Maj számunkban sajnálatos sajtóhiba következtében tévesen jelent meg özvegy dr. Fényes Samuné szül. Goldschmiedt Hermin halálhírének híre. A köztszerteiben álló uriaszony temetése csütörtökön délután lesz 3 órakor az izraelita temető halottas házából.

— Mirjam, Makzór választék Kerpelnél.

— Menetrendváltozás az Arad-hegyaljai vasúton. A hegyaljai villamos vasút vonatai f. hó 15-től kezdődőleg a következőképp fognak közlekedni: Aradról: 5 ó. 20 p., 8 ó., 11 ó. 30 p., 14 ó. 30 p., és 17 ó. 50 p.-kor. Pancotáról: 5 ó. 10 p., 7 ó. 56 p., 11 ó. 25 p., 14 ó. 25 p. és 17 ó. 45 p.-kor. Radnáról: 5 ó. 30 p., 8 ó. 15 p., 11 ó. 46 p. és 18 ó. 06 p.-kor.

— A gyermek lélektanáról és neveléséről tart előadást német nyelven dr. Hildegardis Wulff okt. 13-án d. u. 5 órakor és okt. 14-én este fél 7 órakor a Minorita Kulturházban. Belépti díj nincs. Az érdeklődőket ez uton meghívja a Szoc. Missió Nővédelmi Hivatala.

Szigoru házassági törvény készül Angliában.

Meg akarják akadályozni a szellemileg gyöngék házasságát.

Londonból jelentik: Az angol egészségügyi hatóságokat régóta foglalkoztatja már az elmebeteg kérdés. Angliában évről-évre veszedelmesen növekszik az elmebeteg és gyöngéelméjűek száma és már a legkülönbözőbb javaslatok merültek fel ennek a szomorú szaporodásnak a megállítására, míg most az angol egészségügyi minisztériumnak az a bizottsága, amely az elmebeteg kérdéssel foglalkozik, nagyszabású tervezetet dolgozott ki. A tervezet azt ajánlja.

hozzanak törvényt, mely megtiltja a szellemileg gyöngé embereknek házasságát.

Nem a szemmel láthatóan kretenekről és idiotákról van itt szó, mert hiszen ezeket amúgy is intézetekben kezelik. Vannak azonban imbecilis típusok, valamint morálisan szörnyen szenvedő emberek, akik aránylag türelemmel megállják a helyüket műhelyükben vagy hivatalukban és akiket senkisémm ellenőriz. Vannak egészen gyöngé idegzetű emberek, akik hirtelen izgalmukban képesek gyújtogatni, vagy embert ölni, vannak nagy számmal olyanok, akiknek nem léte egészen abnormális. Ezek akadálytalanul házassodhatnak és gyermekeik természetesen sokkal betegebbek, sokkal degeneráltabbak lesznek, mint ők és előbb-utóbb tébolydában vagy fegyházban végzik.

Eltussolják Bessedowsky ügyét.

A szovjet nem tesz feljelentést az elmenekült, párisi orosz követségi tanácsos ellen.

Párisból jelentik: A párisi orosz követség a lapok értesülése szerint felhagyott azzal a szándékával, hogy Bessedowsky volt párisi követ ellen hűtlen pénzkezelés címén feljelentést tegyen, mert belátta, hogy a durva vádat nem tudja igazolni. Bessedowsky ugyanis éppen szabadságra készült és a gondjaira bízott pénzekkel már előzőleg elszámolt.

A nagykövetségnek rendkívül kellémetlen.

hogy Bessedowsky ügyével kapcsolatban nyilvánosságra hozták az augusztus elsejével kapcsolatban kifejtett titkos propagandát és a követség egyéb bizalmas ügyeit. Mivel Bessedowsky a tegnapi napon a titkok szelfőztetéséhez folyamodott, a szovjet jónak látja a dolgot eltussolni. A Paris Midi értesülése szerint Moszkva nagyszabású takarítást tervez a külföldi orosz követségeken.

Bauer Gusztávot ma Bécsbe szállították.

A Schaeftner Kitty meggyilkolásával vádolt kereskedő még mindig szabad.

Berlinből jelentik: Bauer Gusztáv bécsi kereskedőt, akit Schaeftner Kitty meggyilkolásával vádolnak, ma Ausztriába szállították. A rendőrség pótnyomozása számos terhelő adatot produkált a kereskedő ellen és beigazolta, hogy csakis ő követhette el a lajnzi kertben történt gyilkosságot és ezért a berlini rendőrség most már indokoltan találta a kiadatási kérelmet. Két detektív szállította

Bauer Gusztávot Ausztriába. A kereskedő a terhelő adatok dacára továbbra is konokul tagadja bűnét.

Bécsből jelentik: Nagy tömeg várta ma a pályaudvarnál Bauer Gusztávot, akit a lajnzi kertben elkövetett gyilkosság ügyében adták ki Ausztriának. A bécsi kereskedőt a rendőrfőnökségre szállították.

Baltazár szombaton kezdi meg tárgyalásait Bethlennel

Budapestről jelentik: Baltazár Dezső dr. hívást kapott Bethlen miniszterelnöktől, hogy Debrecen református püspöke szombatra megkezdje az ismeretes 12 pont ügyében tárgyalásokat.

A tolvajok nemzetközi kongresszusa.

A világkongresszus internacionális tolvajnyelvet kreált. — Viágszervezetet alakítanak a tolvajok — Nehány szemérvény a tolvajok szótárából.

(Arad, október 9.) Nem mindennapi hírt repített ma világgá a rádió. Braziliában elfogtak egy tolvajt, akinél ismeretlen nyelvű feljegyzéseket és egy szótárt találtak. Miába böngésztek napokon keresztül a nyelvészek az iratokat és a szótárt, nem tudták megállapítani, hogy milyen nyelven vannak azok írva. Teljesen ismeretlen volt ez a nyelv. A tolvaj, valami Alberto Pinto nevű fiatalember, kihallgatása során azonban lerántotta a leplet a titokzatos és ismeretlen nyelvről és annak keletkezéséről:

— A tolvajok nyelve ez és a tolvajok világkongresszusa fogadta el, mint hivatalos nyelvet.

Évtizedek óta próbálkoznak már az esperanto, ido és egyéb „világnyelvekkel” és ami ezek híveinek nem sikerült, azt egy csapásra megoldották a tolvajok. A „világ tolvajai egyesüljétek” elv szem előtt tartása mellett néhány hónappal ezelőtt kongresszusra gyűltek össze a világ minden tájáról a tolvajok. Nem Genfben, hanem Spanyolországban volt ez a nem mindennapi kongresszus, amiről semmit sem tudtak a hatóságok. (Képzelem, hogy mennyire sajnálja ezt most utólag a spanyol rendőrfőnök. Milyen pompás fogást lehetett volna csinálni ezen a kongresszuson.) A kongresszus a szokásos formalitások mellett folyt le. Volt elnök, előadó, jegyző és a szónokok is éppen olyan hosszú beszédeket mondtak el, mint bármilyen más kongresszuson. Végül egyhangulag

elhatározták, hogy viágszervezetet alakítsanak és egyhangulag elfogadják az egyik

A bizottság statisztikája szerint háromezer olyan elmebeteg és gyöngéelméjű ember él ma az angol társadalomban, akiket feltétlenül zárt intézetben kellene elhelyezni. Van ezenkívül kétszáz ezer olyan szellemileg sérülékeny gyöngé egyén, akinek intézeti elhelyezésre nincs szüksége, azonban

szaporodásukat feltétlenül meg kell akadályozni.

Régebben olyan indítványok hangzottak el, hogy ezeket az embereket sterilizálni kell tenni. Az angol egészségügyi minisztérium kiküldött bizottsága azonban ehelyett helyesebbnek tartaná a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatot. A vizsgálat alapján

az arra alkalmatlanokat szigorúan el fogják tiltani a házasságtól.

tagtárs által előterjesztett tervezetet, mely a nemzetközi tolvajnyelvet tartalmazta.

Szótárt nyomattak és azóta a világ tolvajai ezen a nyelven érintkeznek. A braziliai Pernambuco város rendőrsége, ahol most elfogták Alberto Pintot, elhatározta, hogy ezt a szótárt sokszorosítani fogja és megküldi a világ valamennyi rendőrségének.

Nem láttuk még ezt a szótárt, nem ismerjük annak tartalmát, de azt hiszem, nem csalódunk, ha azt hisszük, hogy ez a tolvajnyelv eszméje Budapestre indult el és ott már valószínűleg a köztudatba ment át a pesti tolvajok külföldön is ismert neve. Már minden kis gyermek tudja Budapesten, hogy a pesti tolvajok „mószernek” nevezik a besugót, „hekusnak” a detektívet, „ruhának” a verést, „szajrának” a zsákmányt, „oberhének” a főkapitányságot, „kéglének” a lakást. Mindenkinek megérte már Pesten, hogy mit jelent az, amikor egy kiszabadult rab a korcsmában barátjának a következőket meséli:

— Látod haver, az a tréfli vöröshaju bemószert egy kibereimél, lebuktam, az oberhén leszakítottam egy alapos ruhát és a végén rám sóztak másfél mázsát. (Magyarul ez valahogy ilyenféle képen hangzik: Látod barátom, az a nyomorult vöröshaju elárult egy rendőrnök, letartóztattak, alaposan elverték és a végén másfél évig fogházban ültem.)

Égészen bizonyos, hogy a tolvajnyelv szótárában igen sok pesti jasszkiszólással fogunk találkozni. Így talán majd az aradi tolvajoknak is könnyebben fog menni az új „nemzetközi világnyelv” elsajátítása.

Az egész angol közvélemény helyesli ezt a tervet és valószínű, hogy a kormány hamarosan ilyen irányú törvényjavaslatot is fog a képviselőház elé terjeszteni.

Inog Habibullah trónja.

Kadir khán csapatai elfoglalták Kabult.

Londonból jelentik: Teheráni hírek szerint Ahaska, Amanullah volt belügyminisztere vezetésével Kadir khán csapatai bevonultak Kabulba.

Moszkvából jelentik: Teheránból táviratozták a Tass-irodának, hogy Kadir khán csapatai, testvéreinek, Sahvali khának parancsnoksága alatt tegnap hajnalban 4 órakor megszállták Kabult. Habibullah a trónbitorló király bezárkózott a város közepén levő citadellába.

KÖZGAZDASÁG.

Nagy a nyugtalanság Ausztriában a Bodencredit összeomlása miatt.

A Bodencredit harmadiknak akart résztvenni a Deutsche Bank és Discontogesellschaft fuziójában. — Sieghart a Steyrmühllet vezeti tovább. — Csütörtökön publikálják a fuziót. — Pánik a bécsi tőzsdén. — Betétesek rohama a Bodencredit ellen.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Bécs és vele együtt egész Európa, a napokban újból óriási meglepetésre ébredt; a Bodencreditanstalt, Ausztria, sőt egész Közép-Európa legnagyobb pénzintézete összeomlott és a bukástól csak a Rothschild-bank intervenciója mentette meg. Ez azonban csak azok számára volt meglepetés, akik nem olvasták az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének egyik minapi közgazdasági tudósítását, amelyben beszámolt az osztrák kormány terveiről az államvasutakat illetőleg és egyidejűleg jelezte azt, hogy a bécsi pénzügyvilágban is szenzációs esemény várható, amennyiben a Bodencreditanstalt kénytelen lesz fuzionálni valamelyik bécsi nagybankkal. Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztősége közölte azt is, hogy a Bodencreditanstalt vezetősége érdeklődésére megcáfolta a fuzió híreit, de a cáfolat ellenére is fenn tartottuk jelentésünket.

Fuzió tárgyalások a D-bankokkal.

Akkor még nem akartuk megírni azt, hogy a Bodencreditanstalt fuzióját a fenyegető fizetéseképtelenség, illetőleg összeomlás teszi szükségessé, mivel akkor még tárgyalások voltak folyamatban a két hét előtt egyesült berlini Deutsche Bank & Discontogesellschafttal, amelyek azt célozták, hogy a két hatalmas német birodalmi bank fuziójában

az osztrák Bodencreditanstalt is résztvegyen és így a Deutsche Bank & Discontogesellschaft a Bodencreditanstalt beolvadására révén Ausztriában is érdekeltiséget vállaljon.

Ezek a tárgyalások azonban, amelyek a Bodencreditanstaltnak elegáns módon való megszűnését célozták, nem jártak eredménnyel és bizony, ha az összeomlással kapcsolatos megrázkódtatások el is maradnak, a Creditanstalttal való fuzió csupán takarója Közép-Európa legnagyobb bankbukásának. A Bodencreditanstalt részvényei a legutóbbi napokban 98—100 schilling körül mozogtak a bécsi tőzsdén, míg a Creditanstalt részvényeinek legmagasabb kurzusa az utolsó hetekben 53 schilling volt. Ennek ellenére, a Bodencreditanstalt részvényesei 4 darabért csupán 1 darab Creditanstalt részvényt fognak kapni, vagyis óriási veszteségeket szenvednek.

A Bodencreditanstalt vállalatai.

A legújabb Compass egy oldalon keresztül sorolja fel a Bodencreditanstalt koncernvállalatait, amelyek között a következő nagy iparvállalatokat találjuk:

Cosmanos, egyesült textil- és nyomógépgyárak, Österreichische Textilwerke A. G. (ezelőtt Mauthner s fia), Österreichische Berg & Hüttenwerke, A. E. G.-Unión Elektrizitätsgesellschaft, Krainische Industrie-Gesellschaft, A.-G. für Mineralöl-Industrie (azelőtt Fanto), Schoeller & Co. Zuckerfabriken A.C., A.-G. für Zuckerindustrie, Ringhoffer-Werke A.-G., Brigl & Bergmeister papírgyárak, Österreichisch-Bosnische Bank, Dunagőzhajózási r.-t., „Dunav“ bolgár királyi gőzhajózási r.-t., Szófiai dohánykereskedelmi r.-t. Egyesült Fanto-Petróleum r.-t. Genf, Banka Malopolski, Krakó, Zsolnai Műtrágya- és vegyipari r.-t., Resicai acélművek és uradalmi r.-t., Wasserkraftwerke A.-G., Wiener Messe A.-G., Boehler & Co. acélművek, Bank für Oberösterreich und Salzburg, Hauptbank für Tirol und Vorarlberg, Bank für Steiermark, Danzigi dohánymonopolium, Jugoslawische Escompte- & Hypotekenbank A. G., Bank für Kärnten, stb., stb.

Ez a hosszú lista csak egy részét képezi azoknak a vállalatoknak, amelyeket a Compass mint a Bodencreditanstalt koncernvállalatait felsorol.

Az 55 millió schilling névértékű alaptőkével rendelkező mammut-bank többek között tulajdonosa Ausztria legnagyobb papírgyárának és lapkiadó vállalatának, a Steyrmühlnek is, amely többek között a „Neues Wiener Tagblatt“ és a „Volkszeitung“ című napilapokat is kiadja.

Sieghart tervel.

A fuzió feltételei igen megszegyenítőek Sieghart-ra és a Bodencreditanstalt többi vezetőire. A Creditanstalt a fuzióba csak úgy ment be, hogy Sieghart és igazgatótársai írásban lemondottak állásaikról és mindenféle végkielégítési és egyéb anyagi igényeikről. Sieghart és barátai ugyan duzzog-

Csütörtökön publikálják a fuziót.

Tegnap egész nap folytak a fuzió tárgyalások a Bodencredit és Creditanstalt között, amelyek a még függőben levő kérdéseket intézik el. A tárgyalások eredményre vezettek és

a fuziót csütörtökön publikálják hivatalosan.

Az állam nem vállal ugyan kezességet azokért a hiányokért, amik a Bodencredit iparvállalatainál mutatkoznak a fuzió révén, azonban úgy hirdik, hogy

közvetett engedményeket tesz a Creditanstalttal szemben.

hogy a fuzió simán menjen végbe. Az állami és félállami intézmények pénzeit rövidesen átutalják a Creditanstaltba. A részvényátvételénél az osztrák postatakarékpénztárt 20 millió schillinges veszteség éri. Az ilyenféle terheket az állam veszi át és szó van arról, hogy azok az objektumok, amikre a Creditanstalt nem reflektál, a Creditinstitut für öffentliche Unternehmung und Arbeit veszi át. A Bodencredit státusa még nincs megállapítva pontosan, de valószínű, hogy

a behajthatatlan követelések összege 80 millió schilling, ha nem több.

Legnagyobb tartozása a Steyr-automobil-

gár magánzókként vonulnak vissza, azonban egész hatalmukat elvesztették.

Sieghart állítólag már előbb magához váltotta a Bodencreditanstalttól a Steyrmühl részvénytöbbségét és a jövőben kizárólag a Steyrmühl vezetésének akarja szentelni minden idejét.

Kereskedelmi és ipari körökben a nyílt bukás ellenére is óriási konsternációt okozott a Bodencreditanstalt beolvadása a Creditanstaltba, mivel felette kérdéses, hogy vajon az új gazdáknak kedvük lesz-e almentálni a Bodencreditanstalt óriási ipari koncernjét, amelynek több vállalata igen sok pénzbe kerül. Így a Bodencreditanstalt immobilizálásának közvetlen oka az volt, hogy nagy veszteségeket szenvedett a Steyr-automóveknél, valamint a Fanto-Petróleum részvényeknél is.

Annak ellenére, hogy a közvetlen összeomlások a Rothschild-ház közbelépése folytán elmaradtak, az osztrák kereskedelmi és ipari körökben

a legnagyobb nyugtalansággal tekintenek a közel jövő elé és hitelmegvonásokkal kapcsolatos krízisektől félnak.

gyárnak van, ahol most csaknem teljesen szünetel az autógyártás.

A fővállalatok részvényei az utóbbi időben 97 millió veszteséget szenvedtek. A részvényesek körében igen izgatott a hangulat, amely a tőzsdén is megnyilvánult. A részvényesek azt követelik, hogy az igazgatósági tagok vegyék át legalább részben veszteségeiket és fizessék vissza az utóbbi években felvett tantiémeket. A banktisztviselők érdekében a szocialista párt külön akciót kezdett. A betétek visszakérése a Bodencredit pénztáránál ma nagyobb mérvet öltött. A kikért összegeket hiánytalanul fizették ki. Sok betétes betéteit nyomban a Creditanstaltnál helyezte el.

— Egy aradi cég fizetéseképtelensége. A javulni nem akaró gazdasági helyzet ismét áldozatot követel Aradon. A Rippner és Benkő női divatruház tulajdonosai a napokban kénytelenek voltak fizetéseiket beszüntetni. A Fischer Elíz-palotában lévő üzlet két tulajdonosa minden erejével meg akart birkózni a nehézségekkel, azonban az inkasszó-viszonyok, amelyek már annyi kereskedőt juttattak labilis helyzetbe, náluk is kellemetlen körülményeket idéztek elő. Nagyobb nehézségekről nincsen szó, mert az árukészlet értéke felülmúlja a passzívák összegét. Így remélhető, hogy a hitelezőkkel folytatott tárgyalások elhárítanak minden akadályt.

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGÓ HENRIK
felel.

Az ERDÉLYI ÉLET minden száma szenzációs tartalommal jelenik meg.

SIUM

nevű négerünk helybeli fióküzletünkben Bul. Regina Mária (Andrássy-ut) 22. szám folyó hó 11. és 12-én a híres

Three Stars

kávékeverékünket főzi. Sziveskedjen egy izeítő által ezen kiváló kávékeverék minőségéről meggyőződni.

Meinl Gyula.

Utólérhetetlen! Tartóssága örök!

Jutalmazás, légfűtés, folytonos kályha

10 FÜT 24 órán át

egy normál szobát. Legtakarósebb, legkímélőbb fűtés. Arlapot díjazni kéri.

Szántó Dezső és Fia

redőny- és kályhagyára ARAD. Lelchánkból állandó lerakat az összes vidéki városokban. — Acéllémez redőnyöket Esztergomi faredőnyöket Kályháink a sepsiszentgyörgyi gazdasági kiállításon aranyéremmel lettek kitüntetve.

Maculatura

papírt 5 kg-os csomagokban kapható. — Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

Legjobb szabású ruhák

Sof-lui RENDY-nél készülnak olcsó árak mellett. ARAD, volt Szabadság-tér 21. sz.

megbízható régi cég

NICOLAE ARITONlegelső és legnagyobb uniformis szabó és sapkakészítő. Minden fajtájú uniformist mérték után készít Továbbá rojtokat és himzést. Speciális készítője a „alarasi cu schimbul” egyenruhának. Előírás szerinti ruhákat, eszímákat, takarókat stb. nagyon olcsón, részletfizetésre szállít. **ARAD, STR. BUOUR NO. 14.****APRÓ HIRDETÉSEK.**

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4. vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdezősködésre válaszolunk. Ajánlatok ízigés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

▲ ▲ HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL ▲ ▲

ALKALMAZÁS.

SZABÓSEGÉD, kis vagy kézimunkás, bárhova menne munkára. Kórház Miklós, Santana 513. 5356

LAKÁS.

STRADA Doamna Balasa (Demeter-u.) 65 háromszobás magánház alapincézve olcsón eladó. 5294

ABSOLUT diskrét külöbajratu butorított szobát keresek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5356

OKTATÁS.

RAJZOLÁS, művészi festés és művészi portréfestés akadémiai módszerrel való tanítását vállalja festőnek kezdődnek mérgekkelt óradíjjal. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5357

VÉTEL ÉS ELADÁS.

VESZÉK MAKULATURÁT ügyvédi és egyéb irodáktól és hivataloktól. Kerpel Lásó papírkereskedése. 28

ÍRÓASZTALT modernet, kevésbé használtat megvételre keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 200

TETŐFEDŐCSEREPET, használtat, épet olcsó árban keresek megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 280

ÉSURASZTAL, bundák, szőrmék, lábszák, empir stílu kandelaber, vitrin, kóndók, gobelinok, képek, dísz tárgyak, antikórák, ebédő és szalon berendezések, rézagy, kararai máryányszobrok, órgarnitúra, zongorák, Biedermayer szalonok, Biedermayer székek, ebédő, perzsaszőnyeg, kis asztalkák, fali vitrin, asztalok, székek, storeok, függönyök, majolika tárgyak stb. eladó. Saigóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

ÜRES FESTÉKES HORDÓK eladó. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1454

NAGYMENNYISÉGŰ PLEHPÁNT eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

Elő körösi ponty HAL,

valamint friss dunai HALAK, harcsa, ponty, tok és süllő, csütörkőn délután és pénteken kapható **M. Abramovici-nál** Arad, Str. Matel Corvin 1., (volt Hunyadi-ucca.)

MEGBIZÓIM RÉSZÉRE KERESÉK Biedermayer ebédőlkredencet, régi olasz és holland festményeket fára vagy vászonra festve, régi brokát misemondóruhákat, signált elefáncsont miniatűröket, márkás porcellánokat, antik porbarakat, zenélő órákat, szőnyegeket, antik szalonokat, stb. Saigóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgr-os csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

KÜLÖNFÉLÉK.

RÉRBEADÓ egy háromszobás lakás. — Ugyanott eladó egy öntöttvas fürdőkádb, zongora, irodai üvegezett fal, 3-as számú pénzszekrény, nagy irodai íróasztal. Bővebbet Garai butorüzlet volt Szabadságtér 10. sz. 5362

Megérkezett! a berlini rádiókiállítás győztes rádiókészüléke

Schaub UN4 (hálózati készülék),

mely az örökké tartó „Anatron” csövekkel van felszerelve.

Hangerős szelektív vétel jellemzi a Schaub-gépet!

Saját érdeke, hogy vétel előtt meghallgassa. Minden igénynek megfelelő készülék állandóan raktáron van. 5258

Vezérképviselő: **WEISZ & Co. Arad, Str. Eminescu 14.**

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Saját gyártmányu takaréktűzhelyek!

Cserépkályhák és tűzhelyek szakszertű javítása, tisztítása és átrakása. **ARAD, volt Szabadságtér 3. Tulajnos: PANKER VIKTOR.**

PUCHER-cserépkályha lerakat

ŐSZI RUHAT LEGSZEBBEN FEST, TISZTIT

Alex. KNAPP Sándor
v. Weitzer-ucca 11. v. Magyar-ucca 10.

Hirdetmény.

A családi állami szőlőtelepen
eladó 500 rakás galyia
rakásonként 140 lejes

árban. — Bővebb felvilágosítást a telep ad.

Makulatura,

tiszta lappeldányok
csomagolásra,
5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

**Ha Budapesten lesz dolga,
ne mulassza el**

megtekinteni a magyar fővárosnak egyik legjelentősebb kultur látványosságát a

„Solymosi Képszalon”-t
IV., Kossuth Lajos-ucca 13.,

ahol több mint 800 eredet olajfestményből és mintegy 2000 darab művészi rézkarcból válogathatja ki, az izlésének megfelelő képeket.

FICK fest, FICK tisztít, FICK mos.

Főtelep: Str. Baritlu (volt Rákóczi-u.) 14.

Gyűjtőhelyek: ARAD: volt Boros Beal-tér 35. szám.

Legolcsóbb **BUTOR** beszerzési forrás:

Paladics György és Társai

Bizományi butorlerakatában Arad, Bul. Regele Ferdinand No. 5. Csanádi palota.

Spitz Tivadar

legolcsóbb napi ár mellett szállított vaggontételekben cser-, bük- és gyertyánhasáb **tűzifát**

Bul. Dragalina 26. Telef. 727.

Prof. Dr. Páter-féle

tüdő-tea

kapható minden nagyobb gyógyszerárban és drogueriában. Sokszorosan kipróbálva és ajánlva.

Egy doboz ára 94 Lej.

egy próbacsomag ára 34.— Lej

Üzemáthelyezés.

Az autó és garázstulajdonosok b. figyelmét felhívom

Str. Ghiba Birta (v. Kórház-u.) 42. szám (volt Sándor-garázs)

„Duco” fényező üzememre,

amelyet ugyancsak a Str. Ghiba Birta 26. sz. alól helyeztem át, ahol kibővítvé

ujjonnan felszerelve, autókát a legszébb és legtartósabb kivitelben zománcozok tetszés szerinti divatszín-

ekben, autó kárpitosmunkákat vállalok. További szives pártfogást kér:

ANTON SZONTAGH

„Duco” fényezőüzem Str. Ghiba Birta 42.

Diana-fürdő

ujjonnan berendezve, egész nap nyitva. Leszállított fürdőáruk

Eladó 2 háztelek

Str. Muciu Scevola 26—28., szemben a gázgyárral. Nagy gyümölcs és veteményes kerttel 470 □ öl.

Egy uccal lakás 3 szoba, 1 előszoba, konyha, vízvezetékekkel, speisz, október 15-től kiadó.

Egy udvari lakás 2 szoba, konyha és speisz.

Istállónak való helyiség, 100 □ m. nagyságu pinca, vízvezetékekkel

és egy ujonnan épített műhelyhelyiség, bérbeadó.

Megtékinthetők Str. Cuza Voda 25—27. Tökölly Imre-u.)

Bérmaajándékok

izléses kivitelben és olcsó áron kaphatók

Hartmann Kálmán

ékszerésznél Arad Minorita-palota.